

Ordføreren for forslagsstillerne (Tange) (FP):

Jeg tillader mig herved at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker. (Søfolks radio- og fjernsynsbetjening), idet jeg vedrørende motiveringen for fremsættelsen skal henvise til bemærkningerne til lovforslaget.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om elforsyning [af Ninn-Hansen m. fl.].

(Lovforslag nr. L 47. Fremsat 12/10 76).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Handelsministeren (Per Hækkerup):

Forslaget går som bekendt ud på at udsætte ikrafttrædelsen af elforsyningsloven, som er forudset at træde i kraft den 1. januar 1977, og begrundelsen er den, at der ikke er truffet nogen beslutning, vedrørende ikrafttrædelsesloven for atomkraftværker.

Til den begrundelse vil jeg gerne sige, at elforsyningsloven ikke alene beror på det, men i al almindelighed tilsigter som et led i en samlet energiplanlægning at skabe forudsætninger for elforsyningens og elproduktionens indpasning i en sådan planlægning. Der er derfor efter min opfattelse ikke nødvendigvis grund til at udskyde ikrafttrædelsen af lov om elforsyning, men jeg har da ikke noget imod det, hvis man har lyst til at høre nærmere i et udvalg om situationen og om den bedømmelse, som man måtte anlægge fra elværkernes side på dette område, og de drøftelser, der hidtil har været ført med elværkerne. Så tror jeg også, at forslagsstillerne vil blive overbevist om, at der ikke er nogen grund til at udsætte ikrafttrædelsen af loven.

Erik Holst (S):

Jeg er også lidt forbavset over at se dette forslag. Når jeg tænker på, hvor længe elforsyningsloven var undervejs, når jeg tænker på, at den blev fremsat flere gange, og når jeg tænker på de mange ændringsforslag, der kom, skulle vi så nu, 6 uger før den skal træde i kraft, udskyde den?

Jeg finder ligesom handelsministeren, at begrundelsen måske nok trænger til at blive gået lidt efter i sømmene i udvalget, og så kan vi jo se, hvorledes elværkerne, der har gjort et stort

arbejde – flere af os har jo fået den samling dokumenter, som elværkerne har lavet – og som har forberedt sig på denne lov pr. 1. januar, ser på hele dette spørgsmål.

Karlskov Jensen (V):

Forslaget drejer sig jo om at udskyde ikrafttrædelsen med et år yderligere, fra 1. januar 1977 til 1. januar 1978. Det er venstres opfattelse, at der i hvert fald er dele af lovforslaget, som vi finder det betænkeligt at udskyde. Det gælder f. eks. §§ 10–12, hvorefter priskontrol- len overgår fra monopoltilsynet og prisloven til det særlige elprisudvalg, hvori elværkerne jo er stærkt interesserede og implicerede.

Monopoltilsynet har, forekommer det mig, ikke haft nogen særlig heldig hånd i de sager, der vedrører elværkernes forhold. Forståelsen for og kendskabet til de specielle forhold, der her gør sig gældende, har vel ikke været alt for fremtrædende; derfor har der ikke været alt for stor glæde fra elværkernes side over at være underkastet monopoltilsynet, og derfor har de nok en interesse i at komme ind under det specielle elprisudvalg.

På den anden side er det klart, at det forhold, at regeringen har udskudt spørgsmålet om kernekraft indtil videre, nok kan give anledning til overvejelser. Det var jo en af motiveringerne for elloven, i hvert fald for nogle af de bestemmelser, der findes i elloven, at de skulle fastlægge forudsætningerne for, at eneretsbevillingen til udbygning med kernekraft kunne gives.

Men nu har de konservative rejst spørgsmålet om udskydelse, og så vil jeg da godt sige, at venstre gerne vil benytte den anledning, der her gives, til at rejse visse spørgsmål i forbindelse med ellovens ikrafttræden over for ministeren som spørgsmål i udvalget. Det gælder ikke mindst de regler, der fastlægger kalkulation, henlæggelser, finansieringsforhold og her altså selvfinansieringen for elværkerne. Når elloven blev ikraftsat næsten et helt år efter vedtagelsen, var det jo med henvisning til, at disse forhold skulle afklares, og at der skulle være rimelig god tid til at afklare dem.

Vi vil gerne arbejde på i udvalget at få klarlagt, hvor langt man er med aftalen om disse regler, og hvad det er, man eventuelt er blevet enige om. Jeg synes også, det ville være rimeligt, når nu hr. Ninn-Hansen fremsætter forslag om at udskyde denne lov, om vi i udvalget får lejlighed til at høre, om elværkerne er enige i den bedømmelse. Det føler jeg mig ikke

[Karlskov Jensen.]

helt overbevist om at de er, i hvert fald ikke for hele ellovens vedkommende.

Vi vil altså gerne være med til at se på disse spørgsmål i udvalget, og så vil vi derudfra tage vores stilling.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Elforsyningsloven er ikke nogen god lov. Vi foreslog ved anden behandling af den, at der skulle ske en udsættelse. Det ændringsforslag fik vi nedstemt, men dermed være ikke sagt, at vi ikke synes, det er en god idé at udsætte ikrafttrædelsen. Det ville da være udmærket, hvis vi kunne opnå en udsættelse, gerne en meget længere udsættelse end den, forslagsstillerne er inde på.

På den anden side må man nok også sige, at forslaget vistnok er temmelig urealistisk, ja, næsten rørende naivt, for vi ved jo, at venstre, socialdemokratiet og alle de små partier, undtagen det konservative folkeparti, er enige om, at man ønsker denne lovgivning. Vi, som gik imod loven, hvad enten det så var fremskridtspartiet, eller det var det konservative folkeparti, eller det var forbrugergrupper, eller det var branchen selv, forudså en lang række ulemper, som vil melde sig, når først loven skal til at administreres. Dem skal jeg ikke gentage her. Det kan læses i Folketingstidende fra anden og tredje behandling af lovforslaget, men vi ved jo også, at vores indvendinger ikke gjorde noget indtryk på først og fremmest venstre og socialdemokratiet, og det har da været mit indtryk, at det må vi bare affinde os med indtil videre.

Derfor tror jeg nok, forslaget vil komme til at lide en krank skæbne, men på den anden side: skulle der vise sig nogle realistiske muligheder under udvalgsarbejdet for enten at få loven udsat eller for ligesom at få fundet et flertal for nogle forbedringer på det ene eller det andet punkt, så loven kan blive forbedret i den retning, som vi kan være tilhængere af, kan jeg selvfølgelig tilsige, at vi med allerstørste årvågenhed vil være opmærksomme på sådanne muligheder.

Lone Dybkjær (RV):

Det radikale venstre er jo lidt ambivalent med hensyn til dette forslag, fordi vi jo i sin tid stemte imod lovforslaget med den argumentation, at vi måtte have en energiplanlægning

fastlagt og vedtaget, inden vi lavede styringsinstrumenterne, og det har vi jo stadig væk ikke.

På den anden side er det mit indtryk, at loven er sat på skinner, men hvis handelsministeren mener, at man kan forhandle med el-selskaberne og diskutere, om der er mulighed for udskydelse, så vil vi da ikke sætte os imod det.

Der er dele af loven, vi kunne ønske os anderledes, men der er da også dele af loven, som er nødvendige, f. eks. § 13, hvorefter man kan pålægge el-selskaberne en række ting, hvis forsyningsikkerheden taler for det, og jeg mener også – men jeg har desværre ikke fået det gamle lovforslag med mig – at § 13 er baseret på et EF-direktiv, som vi har tilsluttet os, så den paragraf kan vi da ikke sådan uden videre udsætte.

Gert Petersen (SF):

Da elforsyningsloven blev gennemført her i folkettingen med bl. a. socialistisk folkepartis stemmer, men altså også med venstres stemmer, var der røster fra fremskridtspartiets side og ikke mindst fra konservativ side, som prøvede på at overbevise partiet venstre om, at nu var de med til at indføre socialismen i Danmark, og jeg opfatter egentlig dette konservative forslag som et forsøg på at drille venstre. Der gik jo nogle mystiske rygter dengang om, at der også var en underhåndsaftale mellem venstre og regeringen om, at hvis den lov blev gennemført nu og venstre hjalp med, så ville regeringen sørge for, at atomkraften var indført i Danmark inden samlingens udgang. Sådan gik det jo ikke, og jeg ser egentlig nærmest dette forslag som et ikke særlig morsomt forsøg på at drille andre partier her i salen. Jeg kan ikke se, at der er nogen som helst saglig grund til at udsætte gennemførelsen af elforsyningsloven.

Socialistisk folkeparti vil derfor gå imod forslaget.

Honoré (KrF):

Det konservative forslag er begrundet med, at regeringen har udsendt beslutningen om kernekraft. Elforsyningsloven er jo som bekendt foranlediget af forventningen om, at vi snarligt skulle indføre kernekraft, og fastlægger diverse bevillingsregler for a-kraftværker.

Kristeligt folkeparti havde en hel del indvendinger imod denne elforsyningslov, og det resulterede i, at vi stemte imod lovforslaget.

[Honoré.]

På den anden side vil jeg da ikke lægge skjul på, at der er en hel del nyttige ting i loven, og jeg vil dér henvide, ligesom fru Lone Dybkjær, til det, der står f. eks. i § 13. Vi er ikke på forhånd helt afvisende over for forslaget. Vi opfatter det som en udfordring til de to partier, der var hovedkræfterne bag elforsyningsloven, nemlig socialdemokratiet og venstre. Vores endelige stillingtagen vil afhænge af behandlingen i udvalget.

Ib Nørlund (DKP):

Det konservative forslag er meget enkelt. Det går ud på at sætte uret tilbage et års tid foreløbig, og det er jo ret et konservativt forslag. Det minder mig om et tidligere medlem af den konservative gruppe, der udtrykte den opfattelse, at han var modstander af enhver forandring, selv til det bedre. Da det forekommer os, at der er visse forandringer til det bedre i elloven, hvad vi tidligere har gjort rede for, kan vi ikke sympatisere med det konservative forslag og synes heller ikke, begrundelsen holder stik.

Erhard Jakobsen (CD):

På linje med de bemærkninger, jeg havde lejlighed til at fremføre, da vi behandlede lovforslaget i sin tid, kan jeg tilsige det konservative folkeparti loyal og fuld støtte til at få lovforslaget ført igennem.

Wilhelm (VS):

Elforsyningsloven var den eneste af lovene i dette energipolitiske kompleks, som VS gik ind for, og vi er selvfølgelig modstandere af den udsættelse, der foreslås her af det konservative folkeparti. Jeg er glad for, at nogle af dem, der har antydnet, at de godt vil overveje en udsættelse, bl. a. de radikale og de kristelige, dog samtidig tilføjer, at de beføjelser, der ligger i § 13, er nødvendige og skal bruges. For det er jo de beføjelser, der ligger i § 13, som er løftestangen for de alternative energiforslag, der kommer til behandling senere her i dag.

Jeg synes, at ministerens traditionelle gennemgang af det foreliggende forslag måske var en lille smule for summarisk, og da ingen andre har nævnt det, så finder jeg at ville nævne det, da det bør nævnes, at de konservative oven i købet i bemærkningerne til deres forslag klart og tydeligt har sagt, at efter dette partis mening skal der overhovedet ikke være noget som helst planlægningsinstrument for regering og

folketing, hvad energiforsyningen angår, medmindre man beslutter sig positivt for a-kraft. Det står i bemærkningerne, og det turde være temmelig afslørende for holdningen, der ligger bag dette forslag, at forslagsstillerne finder det rigtigst, at også lov om elforsyning udskydes, og at lovens ikrafttræden betinges af, at der forinden træffes en positiv beslutning om a-kraftens indførelse.

Alene disse bemærkninger er tilstrækkelig klare for os til at sige, at selv om der ikke var andre hensyn – og det er der som allerede nævnt – så måtte vi gå imod dette forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ninn-Hansen) (KF):

Hr. Kjørulff-Schmidt betegnede mig som naiv, og da det egentlig er så sjældent, at den beskyldning rettes imod mig, vil jeg da gerne hæfte mig lidt ved den. Det er muligvis ment som en rosende betegnelse, at vi lidt blåøjede i denne sal sådan prøver på at forandre tingene. Men jeg synes ikke, at det, hr. Kjørulff-Schmidt i øvrigt sagde, i særlig høj grad dækker den opfattelse, at her er ingenting at gøre. Hvis fremskridtspartiet en gang imellem kunne komme med et forslag, der som dette alene møder modstand fra de venstreorienterede partiers side, ville det være et langt skridt på vejen til et bedre parlamentarisk arbejde her i salen. Det er jo situationen.

Handelsministeren afviste ikke en fornuftig drøftelse i udvalget omkring denne sag. Handelsministeren sagde ganske vist, at der var andre grunde til at gennemføre loven end spørgsmålet om atomkraften, og det ved jeg der har været fra regeringens og fra socialdemokratiets side, men det var jo alligevel hele spørgsmålet om kernekraftens indførelse, sådan forstod jeg det, der bevirkede, at sagen kom så stærkt på dagsordenen, at man kunne få vedtaget denne lovgivning også med partiet venstres stemmer.

Men jeg siger da tak til handelsministeren, fordi vi nu kan få en drøftelse, hvor handelsministeren ikke på forhånd afviser, at der kan være grund til at se på denne lovgivning igen.

Jeg skal ligesom de fleste andre ordførere ganske afholde mig fra at komme ind på en ny drøftelse af selve elloven. Vi stemte imod den, fordi vi var modstandere af den, og når handelsministeren nævner elselskaberne, må jeg sige, at vi gjorde det i overensstemmelse med deres synspunkt. De var modstandere af denne

[Ninn-Hansen.]

lovgivning. Men jeg ser ingen grund til at tage den sag op. Vi lidt naive, som vi altså skal kaldes, bøjer os for et flertal i salen, og der var et flertal for denne lovgivning, og derfor sætter vi ind de steder, hvor der kan være en mulighed for ændringer.

Alle andre ordførere end ordførerne for de 3 venstreorienterede partier gav tilslutning til at drøfte sagen i udvalget, og det er jeg tilfreds med. Der var et par forbehold. Fru Lone Dybkjær nævnte § 13 og henviste til EF-bestemmelsen. Så vidt jeg ved, er § 13 trådt i kraft. Det forslag, vi har stillet, går jo på den samlede ikrafttræden. Ikrafttrædelsesbestemmelserne er jo delt, men ellers er det selvfølgelig ganske rigtigt, at en bestemmelse af den art selvfølgelig må gennemføres.

Hr. Karlskov Jensen var inde på noget tilsvarende, og det har også andre ordførere været.

Jeg skal blot sige til hr. Karlskov Jensen, at i denne sag er det særdeles afgørende, hvad venstre mener. Jeg er taknemlig for, at hr. Karlskov Jensen også havde den opfattelse, at udskydelsen, som desværre er sket, af kernekraftbeslutningen bør bevirke en drøftelse af, om denne lovgivning skal træde i kraft eller ej.

Jeg lagde også mærke til, at hr. Poul Hartling på et møde i går i en diskussion med statsministeren sagde, at nu må vi meget snart tage en beslutning om kernekraften. Det er selvfølgelig et spørgsmål, der har forbindelse med vort lovforslag, for det, vi siger, er, at skønt modstandere af denne lovgivning må vi sige, at der kan i hvert fald ikke være nogen grund til at lade lovgivningen som helhed træde i kraft, så længe vi ikke får en beslutning om kernekraften. Denne beslutning bør tages snart.

Jeg så meget gerne, at handelsministeren kunne sige noget om hele dette spørgsmål. I øjeblikket er der jo ikke materiale til energiudvalget, for det ikrafttrædelsesforslag vedrørende atomkraften, der blev fremsat sidste forår, er endnu ikke genfremsat, men det vil det jo blive på den ene eller den anden måde.

Må jeg også gøre opmærksom på, at ved fremsættelsen af lovforslaget om elforsyningen den 17. oktober 1975 - Folketingstidende 1975-76, sp. 402 - sagde den daværende handelsminister:

»Kernekraften som energikilde i elproduktionen synes her at være den eneste mulighed

for en mere betydelig formindskelse af vor afhængighed af olie, som vi på nuværende tidspunkt selv kan beslutte os for.«

Jeg hører da meget gerne, om den nuværende handelsminister har samme opfattelse, for hvis det er tilfældet, er der jo grund til nu at finde den energipolitik, som flere ordførere efterlyser, og på linje med, hvad hr. Poul Hartling sagde i går, få en afgørelse i denne sag. Det vil vi gerne medvirke til.

Men foreløbig takker vi for den forståelse, vi har mødt fra 7 partier i denne sal, for, at vi skal behandle spørgsmålet om elloven, undersøge, om det nu er rimeligt, at den træder i kraft som oprindeligt besluttet, eller om den foreløbige udskydelse af kernekraftsbeslutningen gør det rimeligt, at vi ikke lader loven træde i kraft den 1. januar 1977, men på et senere tidspunkt, som vi ønsker det.

Handelsministeren (Per Hækkerup):

I anledning af hr. Ninn-Hansens direkte spørgsmål til mig vil jeg gerne sige, at det er korrekt, at der efter vor opfattelse stadig mangler lidt i, at beslutningsgrundlaget med hensyn til ikrafttrædelsesloven for anvendelse af atomenergi er tilvejebragt. Jeg mener også, at sådan som udviklingen forløber, er det et spørgsmål, som trænger sig mere og mere på til en afgørelse.

I øvrigt vil jeg gerne sige til hr. Kjærulff-Schmidt, at jeg som sædvanlig er uenig med fremskridtspartiet. Det gælder også i karakteristikken af hr. Ninn-Hansen. Han er ikke naiv, og det forslag, han har fremsat her, udspringer på ingen måde af naivitet.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal blot til hr. Ninn-Hansen sige, at det er rigtigt, at § 13 er trådt i kraft ved en bekendtgørelse i Lovtidende, og at jeg tog fejl her før.

Så vil jeg i øvrigt gerne sige, at energiudvalgets arbejde vedrørende atomkraftenergi og andre spørgsmål ikke afhænger af, om der foreligger et forslag eller ej. Arbejdet skrider, som hr. Ninn-Hansen ved, udmærket frem med en række spørgsmål og svar.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ninn-Hansen) (KF):

Til fru Lone Dybkjær: det er da rigtigt, at det skrider, men det ville måske skride lidt

[Ninn-Hansen.]

hurtigere, hvis vi havde det materiale, det drejer sig om i den forbindelse, og det er jo en politisk beslutning fra regeringens side.

Jeg vil gerne sige tak til handelsministeren for udtalelsen om, at spørgsmålet trænger sig mere på, og jeg går ud fra, at handelsministeren med sit svar også kan give en bekræftelse på det, den tidligere handelsminister sagde om, at kernekraften synes at være den eneste mulighed for en mere betydelig formindskelse af vor afhængighed af olie. Det var jo en meget central bemærkning, som jeg forstår at regeringen stadig væk er enig i, og det kan kun glæde mig. Så håber jeg også, vi får mere fart i hele sagen.

Handelsministeren (Per Hækkerup):

Som hr. Ninn-Hansen ved, er jeg modstander af stærke udtalelser. Derfor ville jeg nok ikke have sagt eneste mulighed, men jeg ville have sagt en meget væsentlig mulighed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det energipolitiske udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om folkeafstemning vedrørende ekspropriation af olie- og gasforekomster m. v. [af Wilhjelm m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 7. Fremsat 12/10 76).

Forslaget sattes til forhandling.

Handelsministeren (Per Hækkerup):

Det er jo ikke så mange måneder siden, folketetinget havde lejlighed til at tage stilling til det spørgsmål, som hr. Wilhjelm her søger løst igennem, hvad han selv betegner som den eneste udvej for at få løst det spørgsmål på en for ham tilfredsstillende måde. Jeg mener ikke, der er nogen som helst anledning til at genoptage diskussionen fra for en 3-4 måneder siden. Jeg

kan derfor kun sige: vi kan ikke tiltræde forslaget.

Kampmann (S):

Må jeg sige til hr. Wilhjelm, at jeg da godt kan se intentionerne bag forslaget. Heri ligger ikke, at jeg kan acceptere intentionerne bag forslaget, men jeg kan da godt se, hvad der har været intentionerne. Det må jo bl. a. have været, at man har ønsket en diskussion af overenskomsten fra 1962, og at man har ønsket rettigehederne efter 1962-overenskomsten eksproprieret. Jeg tror, at det er nogenlunde rigtigt, at det må have været intentionerne. Når man herefter slår op i grundloven og undersøger mulighederne for at udsende en sådan ekspropriationsbeslutning til folkeafstemning, så finder man ud af, at det ikke kan lade sig gøre. Derefter tænker man, så det knager, i VS, og det tager jo et stykke tid, uanset om man gør det kollektivt, og så finder man ud af, at det må da kunne lade sig gøre med en vejledende folkeafstemning. Jeg har så megen respekt for folkeafstemninger, herunder vejledende folkeafstemninger, at hvis en vejledende folkeafstemning med et betydeligt flertal måtte beslutte, at vi skulle ekspropriere, så går jeg ud fra, at undertegnede og betydelige dele af dette folketing ville rette sig efter en sådan vejledende folkeafstemning. Herved blev den vejledende folkeafstemning en bindende folkeafstemning, og det ville være i strid med grundloven efter min bedste opfattelse.

Der er altså tænkt, så det knagede, men resultatet har været en smule pauvert, uanset at jeg meget vel forstår, som jeg før sagde, hvad intentionerne har været bag forslaget. Derfor kan jeg deltage i handelsministerens afvisning af forslaget.

Må jeg derudover sige, at en del af den historiske redegørelse, som fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, vil jeg godt komme med kommentarer til, da jeg selv har været impliceret i en række af de situationer, som er omtalt i bemærkningerne.

Det hedder under overskriften på side 2, »De forspildte muligheder«:

»Den første mulighed for en ændring inden for bevillingens rammer indtraf, da den tiårige efterforskningsperiode udløb i 1972. Men de i begyndelsen så skarpe erklæringer fra regeringen endte med en praktisk taget betingelsesløs toårig forlængelse.«

Det er historisk ukorrekt, hvad der står dér.